פרשת בהעלותך: משהו בך יאמר לך המשך / הרב אלישע וולפין

חבריי,

איך ההתרגשות וציפייה גדולה הופכים לסיוט נוראי? ולא, הכוונה איננה להופעה המיוזעת של הרולינגג סטונס.

פרשת בהעלותך, השלישית בספר במדבר, מתארת בצורה מדוייקת מה קורה לכל אחד ואחת מאיתנו שיוצא/ת למסע הגדול.

זה מתחיל בהתרגשות גדולה. כשפתאום צף ועולה בתוכנו אור חדש-ישן. אור נשכח. אור שהיה שם כל הזמן, אבל תקיעות גדולה כיסתה עליו כבר הרבה מאוד שנים. והנה יום אחד הוא מתגלה לו מחדש. מה שכל כך מיוחד באור הזה זה שלאורו אנחנו רואים דבר מופלא: שהכל אחד, הכל בעצם מקשה אחת. פרשת בהעלותך נפתחת בהדלקה החגיגית של המנורה, לראשונה בהסטוריה של עם ישראל! אבל התורה טורחת לספר לנו שהמנורה - עם כל פיתוחיה העדינים והיפים - עשויה מיקשה אחת. אולי אתם מכירים את ההארה הזו, שעולה ברגעי חסד מיוחדים, ואת התחושה הנפלאה המתלווה אליה - שהכל אחד, שהכל קשור. שאין באמת הפרדה בין דבר לדבר, בין אדם לאדם, בין עם לעם.

מוכר?

ואז מתחילות החגיגות. זיקוקי דינור. לראשונה בתורה חוגגים את חג הפסח. חלפה בדיוק שנה מאז יציאת מצריים, וכאילו מחדשים את ברית החירות, את ברית המסע, את מחויבותנו ליציאה הנצחית והלא נגמרת ממצריים. כל פעם שהאור מאיר ורואים שהכל מקשה אחת, כאילו באותו רגע שוב יוצאים ממצריים. קו הרצף מתפתל לו ויוצר ספיראלה – כל כמה זמן חוזרים לאותה נקודה בדיוק, רק קצת יותר גבוה. וכך חוזרים לחודש ניסן וחוגגים מלאות שנה אחת ליציאה למסע, והנה עוקרים, ושוב יוצאים. המסע הוא אותו מסע, אבל כל פעם יוצאים מחדש, נולדים מחדש.

כאן מגיע אחד מרגעי החסד הגדולים ביותר בתורה. קוראים לרגע הזה "הזדמנות שנייה". קבוצה שלימה שהייתה טמאה בעת חגיגות הפסח והייתה מנועה מהקרבת קורבן הפסח - שהיה עד לפני 2,000 שנה עיקר חגיגות הפסח, לפני המצאת סדר פסח הנהוג היום - פונה למשה, ואומרת לו, שלא ייתכן שהטומאה תמנע מהם לחגוג את החירות! משה נעתר, ומכריז על מועד ב', על הזדמנות שנייה. אין חירות ואין מסע בלי רעיון ההזדמנות השנייה. כל מסע הוא בעצם סוג של הזדמנות שנייה. אם אין הזדמנות שנייה, הרי שיש ציפייה שנהיה מושלמים מרגע יציאתנו לאוויר העולם. 100% שלמים? כן! אבל מושלמים? ממש לא! אם אנו מגיחים הנה מושלמים, אז לשם מה צריך מסע? או, אם להיות קצת יותר דרמטי, למה בכלל לחיות?

רגע לפני שמרימים עוגן, ניתנות ההנחיות למסע.

ההנחיה הראשונה היא הופעת הסימן המורה ליציאה לדרך. כתבתי על כך בעבר, לכן לא ארחיב, למרות הפיתוי לצלול למעמקי החכמה הטמונה כאן. המסע יוצא לדרך כשעמוד הענן (הנוכחות האלוהית) מתרומם ממשכנו הקבוע. זה הסימן! כך גם אנחנו... כשמיצינו את התחנה שבה רבצנו זמן ממושך, כשלמדנו את כל השיעורים שלנו שם, אנחנו שמים לב שמשהו בנו כבר לא "שם", שאנחנו פועלים מתוך אוטומט ולא מתוך נוכחות עמוקה ופנימית. כעבור כמה חודשים, לפעמים שנים, אנחנו קולטים שעמוד הענן עלה כבר מזמן ממשכנו בתוכנו, ומבקש שנמשיך בדרך. בהתחלה אנחנו לא ממש מוכנים לראות. בהמשך אנחנו משכנעים את עצמנו שזה רק משהו זמני. ואז מתחילה לחלחל ההבנה הקשה שאין מנוס, צריך להתמסר לענן השקט העקשן והסבלן, וללכת בעקבותיו.

מוכר?

ההנחיה השנייה, היא החצוצרות: מייצרים שפה משותפת לכל השותפים למסע. החצוצרות מכריזות על תנועה, על עצירה, על סכנת מלחמה, וכן הלאה. בלי השפה המשותפת לא ניתן לצאת ביחד לשום מקום. כל אחד נישאר במסע הקטן שלו, ואין קהילה, אין עם.

ואז זה קורה!!! לאחר חנייה מלאת חוויות מסעירות למרגלות הר סיני העם מתחיל לנוע!

בנקודה הזאת מוצפן רגע מופלא. משה מבקש מחותנו יתרו (שנקרא כאן רעואל – הרועה של האל!!!) שיצטרף אליהם למסע, ויהיה להם לעיניים. כלומר, יראה להם את הדרך. יתרו עונה שהוא מנוע מלהצטרף, כי זה לא המסע שלו!!! מוכר? אוי, איך היינו שמחים ש"מישהו שיודע" ייקח אותנו ביד ויוביל אותנו למעוז חפצנו. ואם אפשר, שגם יגיד לנו מהו בכלל חפצנו, כי אנחנו לא כל כך יודעים. אבל החיים שלנו הם שלנו, הם אמנם מאוד דומים לחיים של אחרים, אבל לכל אדם המסע הייחודי שלו, אל הארץ המובטחת שלו. יתרו כעת נותן למשה את המתנה האחרונה שלו (לאחר שהוא נתן לו אין ספור מתנות לדרך: הוא סיפק לו לחם, מים ומחסה כשמשה הצעיר ברח ממצריים לראשונה; הוא נתן לו את בתו לאשה; הוא סיפק לו פרנסה; הוא שמר על ציפורה ועל הנכדים בזמן שמשה היה עסוק בהוצאת בני ישראל ממצרים; בהמשך, הוא חבר אל משה ואל בני ישראל, והביט בדאגה איך משה כילה את כוחותיו בהנהגה לא נכונה של העם. יתרו ייעץ למשה כיצד לארגן את המנהיגות ואת מערכת המשפט. וכעת מגיעה המתנה האחרונה: אתה לבדך במסע חייך! ליתר דיוק, משה, לך אחרי הענן, לך אחרי אלוהיך. אל תתפתה ללכת אחרי יועץ בשר ודם – "כנסו כנסו, אחד שיודע". אני מכיר היטב את האזור, אומר יתרו, אבל אני לא מכיר את הדרך שלך, את המסע שלך!

המסע רק מתחיל, ומיד מתחילות הצרות... החגיגות נגמרות מאוד מהר, האופוריה מתפזרת, והקשיים צפים ועולים לפני השטח.

מוכר?

העם מתחיל להתלונן! נמאס להם מהמן הזה, נמאס! העם דורש בשר! בשר כמו במצרים! משה בהלם. איזה עם קשה עורף, איזו חבורה כפוית טובה. הוא מבקש מאלוהים שיפטור אותו מהעול הזה. מהייעוד הזה. אלוהים מסרב (מוכר...? הרי אף אדם אינו פטור מייעודו).

אבל מה שאדם רוצה, נותנים לו... והרבה. רוצים בשר? קבלו! השמיים מתכסים בשלו, ציפור חביבה וטעימה לחך. מיד מתחיל ציד המוני של השלו והעם אוכל...
אוי כמה שהוא אוכל!
ואוכל,
ואוכל,
ואוכל,
עד שהוא מתפוצץ...
המקום הזה נקרא "קברות התאווה".

מוכר? לא? אז למה העולם המערבי אוכל את עצמו לדעת? כי הוא רעב??? ממש לא!

הפרשה כלה מסתיימת בקרע עדין ועצוב בצמרת המנהיגות. מרים ואהרון, האחים הגדולים של משה, מדברים אודות "האישה הכושית אשר לקח משה" (ציפורה? כנראה, כי למשה בודאי לא היה זמן לאישה נוספת. אשתו השנייה, הרי, הייתה עם ישראל). מתחילים גם לשמוע לחשי קנאה. מרים נענשת בצרעת קשה, ומשה, האח האהוב, מתחנן להחלמתה. אבל זה לא עוזר. מוציאים את מרים מהמחנה, כאחרון המצורעים, אבל העם מחכה לה

בסבלנות עד שהיא מבריאה. העם מאוד אהב את מרים (גם אני!). רק אז נאות העם להמשיך במסע.

זה סיום מוזר לפרשה. כביכול לא כל כך קשור לענייני המסע. אבל האמת היא שזה מאוד מאוד קשור:

מאוד קשה לפרגן למי שעומד בראש המערכת! כי האגו, אוי האגו שלנו!!! אלוהים, למה בראת את הנחש הזה בעולמך...??? (אתה לא צריך לענות, זו שאלה רטורית...). מה שמוציא אותנו למסע הוא הרי אותו עמוד הענן, כלומר החלק האלוהי שבתוכנו, האמורפי, האפרפר הזה... אבל האגו לא מפסיק להטיל בו ספק, לא מפסיק להמעיט בערכו, לבטל אותו. האגו רוצה להגיע, להגדיר, לדעת את הסוף. הענן הוא אינסופי. כמו החיים. כמו כל מסע.

אם נדע להתמסר לענן, לאמת הפנימית המנחה אותנו, למנורה הזאת, לנר התמיד שבתוכנו, המסע בעצם לא כל כך מסובך. מה שמסבך אותו אלה כל הקולות האחרים שמסתירים את האור. האגו. הפחד. הקטנות שלנו. ההתעקשות להגיע. הרצון לדעת. הצורך להגדיר.

אז חברים,
אנחנו (שוב) יוצאים למסע הגדול.
מסע שכל כולו התמסרות.
וככל שנזוז מדרכו של הענן, יש סיכוי סביר ונפלא עד מאוד, שנהנה מהדרך .
לא סתם הנאה. עונג צרוף.
וככל שנעמוד בדרכו ונתווכח איתו, יש סיכוי סביר ועצוב עד מאוד, שנתענה מהדרך.
ונצטרע...

הבחירה בידינו.

ולסיום שיר:

שיר נבואי קוסמי עליז
מילים: יוני רכטר ועלי מוהר
לחן: יוני רכטר

כמו עמוד ענן, כך תלך לפני העדר
תבין הכל, תדע, לא תאמר מילה אחת
כמו עמוד עשן תעלם בתוך החדר
משהו בך יאמר לך המשך
בדרכך.

כמו שביל החלב שחוצה את השמיים
אתה הולך ישר, לא שם לב לכוכבים
שזוהרים כדי לסנוור את העיניים
משהו בך יאמר לך המשך
בדרכך.

הו, לך ישר
לך לבד,
אל תפחד.
אוהו אוהו או.
אל תכעס,
לך תמים,

לך

אחד.

כמו אווז הבר שחולף בשמי הערב
הוא טס בראש החץ, לא נרתע מן המרחק
והאינסטינקט מראה ובורא לו את הדרך
משהו בך יאמר לך המשך
בדרכך.

כמו בריז׳יט ברדו שתפסה כבר את העסק
השאירה מאחור את הטוב ואת הרע
ועל העניינים היא צופה מן המרפסת
משהו בך יאמר לך
הפסק.

בלי להתכוון תן לעצמך ללכת
כל החישובים ייגמרו מאליהם
כמו העץ שקם לתחייה מן השלכת
משהו בך יאמר לך
המשך

לך ישר...

שבת שלום,

אלישע